

29/12/2025

נייר עמדה: לוועדת החינוך של הכנסת הצעת חוק הסדרת הטיפול במורשת ובעתיקות ביהודה ושומרון

עבור דיון בעניין הצעת חוק הסדרת הטיפול במורשת ובעתיקות ביהודה ושומרון, התשפ"ה 2025 ולא הצעת חוק רשות העתיקות (תיקון - סמכות רשות העתיקות ביהודה ושומרון), התשפ"ג-2023

ביום רביעי (31/12/2025) יתקיים דיון נוסף בעניין הצעת חוק רשות העתיקות (תיקון - סמכות רשות העתיקות ביהודה ושומרון). התשפ"ג-2023 של ח"כ עמית הלוי (הליכוד). החוק שביקש להחיל את החוק הישראלי בשטחי הגדה המערבית באמתלה של "דאגה לעתיקות" נתקל מאז שעבר בקריאה טרומית, בשלושת הדיונים הקודמים (27/11/24, 11/02/25 ו-18/03/2025), בהתנגדות חריפה של כלל הגורמים המקצועיים בארץ וכן לגינוי חריף בקהילה הארכיאולוגית המקצועית העולמית.

לקראת הדיונים הקודמים ובמהלכם [רשות העתיקות](#), [מועצת רשות העתיקות](#), [המועצה הארכיאולוגית](#), [פורום ראשי המכונים לארכיאולוגיה](#) [האגודה הארכיאולוגית הישראלית](#), [האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים](#) (ולקראת הדיון השני [פעם נוספת](#)) [הצהירו את התנגדותן המקצועית למהלכי החקיקה המוצעים](#). לאלו אפשר להוסיף גם הסתייגותם של משרד הביטחון לרבות המנהל האזרחי, משרד האוצר ומשרד המשפטים.

בפועל הדיון הקרוב לא יעסוק בהצעה הנ"ל שעברה בקריאה טרומית, אלא יתייחס להצעת חוק חדשה בשם הסדרת הטיפול במורשת ובעתיקות ביהודה ושומרון, התשפ"ה 2025 (נספח א') שהונחה בפני הוועדה ביום 18.3.25 על ידי יוזם החוק. לכאורה הצעת החוק החדשה מהווה המשך ישיר לדיון בהצעת החוק קודמת הנ"ל (נספח ב'). אולם, עיון בשתי ההצעות מלמד בבירור כי מדובר **בהצעת חקיקה חדשה לחלוטין ואינה גרסה מתוקנת של הצעת החוק שעברה קריאה טרומית**. בעוד הצעת החוק הראשונה ביקשה להרחיב את סמכויותיה של רשות העתיקות לשטח C של "האזור", הצעת החוק החדשה מבקשת להקים גוף מנהלי ישראלי חדש שיפעל מתוקף החוק הישראלי בשטחי הגדה המערבית, כולל שטחי A ו-B.

אמנם מדובר בשתי הצעות שונות מהותית, אך לשתיהן מטרה אחת - סיפוח הגדה המערבית באמתלה של דאגה לעתיקות. לשתיהן אין כל ערך מקצועי. להיפך, אם תתקבל היא **תוביל לכאוס בניהול אתרי המורשת בשטחים ותגרום לפגיעה אנושה באתרים רבים**. זאת ועוד, בשל העובדה שבמהותה ההצעה מובילה להפרה של הסכמי אוסלו, והחוק הבינלאומי, ובעיקר הפרוטוקול הראשון לאמנת האג (1954), עליו ישראל חתומה, תוביל לבידוד של הקהילה הארכיאולוגית הישראלית, דבר אשר יוביל לקריסתה. מטרתה היחידה של הצעה זו היא להשתמש בארכיאולוגיה כ"חיל חלוץ" שנועד להגשים את תפיסות העולם המשיחיות והקיצוניות ולהוביל לסיפוח של הגדה המערבית, יהיה המחיר אשר יהיה.

מכאן שמדובר על הצעת חקיקה רעה ומסוכנת שמשקפת תפישת עליונות יהודית קיצונית, מקודמת בניגוד לדעת אנשי המקצוע, וסופה בהכרח בפגיעה במדינת ישראל, ביחסי החוץ, באופק המדיני, ותביא לקריסה של הקהילה האקדמית, תוך ריקון התחום מתוכן והפיכתו לכלי פוליטי בלבד.

עיקרי הכשלים של הצעת החוק החדשה:

1. **הליך חקיקה פגום** – הועדה אינה מוסמכת ליזום הצעות חוק מטעמה קל וחומר שלא לקדם הצעת חוק של ח"כ שכלל אינו חבר הועדה ושלא עברה קריאה טרומית. דבר שאפילו נציגי משרד המשפטים עמדו עליו בדיון האחרון, לרבות הצורך להביא את ההצעה החדשה לאישור הממשלה באמצעות ועדת שרים לחקיקה – לאחר הנחתה על שולחן הכנסת וטרם ההצבעה בטרומית.
2. **חוסר שקיפות קיצוני** – ההליך המקדים לאפיון הבעיות בגינן יש לקדם הליך חקיקה חדש נסמך על מידע שגוי ומוטה שהוכן בידי ארגוני חברה אזרחית שמקדמים סדר יום פוליטי שאין בינו לבין השמירה על עתיקות דבר או חצי דבר. בהתאם, בחינת החלופות והשיקולים בדבר החקיקה הזו מתנהלת ברובה בדיונים סגורים וחשאיים שאינם חשופים לציבור ו/או לביקורת ציבורית, בדומה לפעילות הכוללת של קמ"ט ארכיאולוגיה. אין לדעת מי נכח בדיונים האלה, מה נאמר שם ואילו שיקולים שוקלים שם. זה דבר פסול ולא ראוי כמעט בכל חקיקה ובמיוחד בחקיקה שנוגעת לעתיקות שלא אמורות להפוך לכלי נשק פוליטי לקידום סיפוח.
3. **ביצוע סיפוח בפועל בניגוד לדין הבינלאומי** – משמעותה המעשית של הצעת החוק היא החלת ריבונות ישראלית על שטח כבוש בתחפוש של חקיקה בתחום העתיקות. החלת מנגנון אזרחי הפועל מתוקף החוק הישראלי בשטחי הגדה המערבית מבטלת את עקרון הזמניות, ומפרה את דיני הכיבוש כמו גם את החלטת הממשלה לאישור קידום החקיקה.
4. **סיום המחויבות הישראלית להסכם אוסלו, התרחקות מפתרון שתי המדינות** וביסוס מהלך להשתלטויות נוספות בתירוץ של שמירה על עתיקות. מדברי הדיון הקודם ניכר שהכוונה להחיל את החוק הזה בכל שטחי הגדה המערבית ללא הבדל בין חלוקת השטחים שבוצעה בהסכמי אוסלו.
5. **סיום המחויבות הישראלית לדין הבינלאומי ולאמנות בינלאומיות בתחום המורשת (שעל חלקן ישראל חתומה) והתרחקות נוספת מהשתתפות במסגרות וארגונים בינלאומיים** – המובילים את התחום ובראשם אונסק"ו (UNESCO) ואיקומו"ס (ICOMOS).
6. **חיזוק תנועות החרם והגברת הבידוד הבינלאומי של ישראל (והקהילה הארכיאולוגית בפרט)** – ביטול ההפרדה בין הפעילות הארכיאולוגית הלגיטימית (והמוערכת בעולם) ובין הפעילות הארכיאולוגית שאינה לגיטימית המתקיימת בשטחים והפיכת התחום לכלי סיפוח תוביל להשלכות קשות על הקהילה הארכיאולוגית הישראלית כולה.
7. **הכשרת תפישות גזעניות ועליונות יהודית כבסיס לקבלת החלטות** – ההצעה מבקשת להציל לכאורה מורשת "לאומית" (יהודית) אך מתעלמת ואף תוביל לפגיעה בכל מורשת שאינה כזו.

ראוי לנצל את הדיון כדי לבחון את המדיניות שמקדמת מדינת ישראל בפועל בתחום המורשת והעתיקות בגדה המערבית תחת הממשלה הנוכחית. היות ומפרסומים פומביים ניכר כי פעילות יחידת קמ"ט ארכיאולוגיה, ובייחוד מאז העברת תחום המורשת לאחריות משרד המורשת והכפפתה לדרג פוליטי מוצהר, אינה מתמקדת בהגנה על עתיקות או במניעת שוד והרס, אלא בשימוש אינסטרומנטלי באתרי עתיקות לקידום התנחלות ואחיזה בשטח. מדיניות זו מתבטאת בתיעדוף אתרים בעלי זיקה

"יהודית", בפיתוח תיירותי מואץ של אתרים בלב מרחבים פלסטיניים מאוכלסים, ובהפיכת הארכיאולוגיה לכלי לעיצוב נרטיב וליצירת נוכחות אזרחית ישראלית בשטח.

במקביל, ניכרת אכיפה סלקטיבית ומתירנית כלפי פגיעות באתרי עתיקות מצד מתנחלים, לצד שימוש בארכיאולוגיה להצדקת צעדים אזרחיים וביטחוניים כלפי האוכלוסייה הפלסטינית. כך נוצר מצב שבו העתיקות אינן נתפסות כמשאב תרבותי משותף שיש להגן עליו, אלא כנשק נגד האוכלוסייה המקומית וככלי מדיניות המשרת מהלך רחב יותר של שינוי המציאות בשטח.

לאור האמור לעיל, אלו המלצותינו לקידום השמירה על עתיקות בגדה המערבית:

1. לדחות את הצעת החוק הנוכחית ולהימנע מכל מהלך שמרחיב את תחולת החוק הישראלי או יוצר מנגנון אזרחי ישראלי הפועל בגדה המערבית מתוקף חקיקה ישראלית.
2. חזרה לעקרונות הדין הבינלאומי והחובות הנגזרות ממנו – לרבות שמירה על ההפרדה בין רשות העתיקות בתחומי מדינת ישראל לבין יחידת קמ"ט ארכיאולוגיה בגדה המערבית.
3. החלת שקיפות מלאה על פעילות ארכיאולוגית בגדה על ידי קמ"ט ארכיאולוגיה ומוסדות אקדמיים.
4. פיתוח מנגנוני שיתוף פעולה עם הרשויות הפלסטיניות ועם הממסד האקדמי המקומי והבינלאומי.
5. איסור גורף על סחר בעתיקות, להפחתת התמריץ הכלכלי לשוד וסחר בעתיקות.

סיכום

הצעת החוק הופכת את העתיקות והמורשת לכלי מדיניות הפועל נגד האוכלוסייה המקומית ומשמש לקידום סיפוח הגדה המערבית. לאחר שהניסיון להחיל את חוק העתיקות הישראלי באופן ישיר ומפורש נתקל בהתנגדות, מוצע כעת נתיב עוקף: הקמת גוף אזרחי ישראלי הפועל מתוקף החוק הישראלי בשטח כבוש.

אם הממשלה מבקשת לקדם ריבונות, עליה לומר זאת במפורש. מי שמבקש באמת להגן על עתיקות צריך להשקיע במניעת שוד, בשיתוף פעולה עם קהילות מקומיות ומוסדות מקצועיים, ובצעד היעיל ביותר להפחתת ההרס: איסור גורף על סחר בעתיקות ושבירת התמריץ הכלכלי שמזין אותו.

נשמח לעמוד לרשותכם לשאלות ומידע נוסף ניתן ליצור קשר - אלון ארד, מנכ"ל עמק שווה -

מייל: alon@emekshaveh.org | טלפון: 054-6363013

אודות

עמק שווה (חל"צ) הוא ארגון הפועל למען זכויות תרבות ומורשת ושמירה על אתרי העתיקות כנכס ציבורי השייך לכל הקהילות והעמים. אנו נאבקים נגד השימוש באתרי מורשת ובשרידים ארכאולוגיים ככלי פוליטי בסכסוך בין ישראל לפלסטינים. אנו רואים בארכיאולוגיה אמצעי לגישור וקירוב בין עמים ותרבויות ומאמינים כי הממצא הארכאולוגי אינו צריך ואינו יכול להיות אמצעי להוכחת בעלות של עם או של בני דת כלשהי על המקום.

נספח א'

תאריך הצגה ראשון: 13/03/2025

יוזם: ח"כ עמית הלוי

הצעת חוק הסדרת הטיפול במורשת ובעתיקות ביהודה ושומרון, התשפ"ה 2025

1. מטרת החוק

מטרת חוק זה לקבוע אחריות ישירה של מדינת ישראל לטיפול בעתיקות ובאתרי מורשת וארכיאולוגיה ביהודה ושומרון, ולאכיפתם של חוקים שנועדו למנוע ולצמצם את הפגיעה בהם, ובכלל זה שמירה, שימור, פיתוח והצלה של עתיקות ואתרים, בהתחשב בהיבטים הייחודיים להם ביהודה ושומרון.

2. הגדרות

"אזור" – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה ושומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967;
"חוק העתיקות" – חוק העתיקות, התשל"ח-1978;
"חוק רשות העתיקות" – חוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989;
"כוחות הביטחון" – רשויות צה"ל וכוחות המשטרה כהגדרתם בצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009;
"תחיקת הביטחון" –
(1) חוק העתיקות, מס' 51 לשנת 1966;
(2) צו בדבר חוק העתיקות (יהודה ושומרון) מס' 1166, תשמ"ו-1986 וכלל דברי החקיקה הנזכרים בצו האמור;
(3) צו בדבר הוראות הביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), תש"ע-2009;
(4) צו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה ושומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981.
"השר" – שר המורשת.

3. הקמת מנהלת וסמכויותיה

(א) במשרד המורשת תפעל מנהלת שתהיה אחראית לטפל בכל עניני המורשת, העתיקות והארכיאולוגיה באזור, ובכלל זה שימור, שחזור, פיתוח והצלה של עתיקות, חפירה, פיתוח, ניהול ואחזקה של אתרים, פיקוח על חפירות ארכיאולוגיות, הנגשה לציבור וכן אכיפה לשם מניעת ביצוע עבירות בתחום.

(ב) המנהלת רשאית לעשות כל פעולה הנדרשת לשם מילוי תפקידיה, ויהיו לה ולמפקחים מטעמה הסמכויות המפורטות להלן ובסעיף 6:

- (1) הסמכויות הנתונות לרשות העתיקות לפי חוק העתיקות, לפי חוק רשות העתיקות, ולפי הוראות כל דין, בשינויים המחויבים;
- (2) סמכות להפקיע עתיקות שיובאו שלא כדין אל האזור ולשמרן בקניין המדינה.
- (3) סמכות לרכוש מקרקעין לשם שמירה, שימור, מחקר ופיתוח של אתרי עתיקות ואתרי מורשת, על פי פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי הצבור), 1943, בשינויים המחויבים.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), סמכויות הניהול, האחזקה וההפעלה של אתר המצוי בשמורת טבע לפי צו בדבר הגנה על הטבע (יהודה ושומרון) (מס' 363), התש"ל-1969, יהיו בהתאם לדין החל באזור, אלא אם הוסכם בכתב אחרת בין המנהלת לבין הגורם המוסמך לפי הדין האמור.

4. מינוי מנהל

(א) השר ימנה מנהל למנהלת (להלן-המנהל); המנהל יהיה עובד המדינה; תקופת כהונת המנהל תהיה שלוש שנים (להלן - תקופת כהונה), ואולם השר רשאי לשוב ולמנותו בתום כל תקופת כהונה לתקופת כהונה נוספת; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

(ב) המנהל יהיה אחראי על ביצוע תפקידי המנהלה, וכן, לניהול השוטף של המנהלת ויהיו לו כל הסמכויות הדרושות לשם כך.

(ג) הסמכויות הנתונות למנהל רשות העתיקות לפי חוק העתיקות, לפי חוק רשות העתיקות, ולפי הוראות כל דין, יהיו נתונות למנהל המנהלת, בשינויים המחויבים.

(ד) כהונת המנהל תפקע באחת מאלה :

- (1) התפטר בהודעה בכתב שהגיש לשר באמצעות המועצה המייעצת;
- (2) השר, לאחר התייעצות עם המועצה, קבע כי נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו;
- (3) השר, לאחר התייעצות עם המועצה, החליט להעבירו מכהונתו מטעמים שיפורטו בכתב.
- (ה) שבר המנהל ותנאי העסקתו ייקבעו בידי השר בהסכמת שר האוצר.

5. מועצה מייעצת

(א) השר ימנה מועצה מייעצת למנהלת, שתייעץ למנהלת בכל ענין הנוגע למילוי תפקידיה, ובכלל זה לעניין המדיניות הכללית לטיפול בענייני עתיקות, מורשת וארכיאולוגיה באזור; המועצה תעקוב אחר ביצוע המדיניות, התוכניות והתקציבים של המנהלת.

(ב) המועצה תהיה בת 6 חברים שימנה השר, והם:

- (1) שני נציגי ציבור העוסקים בתחום ההיסטוריה או הארכיאולוגיה או ידיעת הארץ;
- (2) נציג רשות העתיקות;
- (3) נציגים של שתי רשויות מקומיות באזור, לפי המלצת ראש הרשות המקומית;
- (4) נציג משרד הביטחון.

(ג) לעניין מינוי חברי המועצה, התנאים למינויים ותקופת כהונתם, ולעניין סדרי עבודת המועצה יחולו ההוראות החלות על מועצת רשות העתיקות לפי חוק רשות העתיקות.

6. מינוי מפקחים וסמכויותיהם

(א) המנהלת תמנה מפקחים מבין עובדיה, לשם פיקוח על הטיפול בענייני עתיקות, מורשת וארכיאולוגיה באזור ולשם מניעת ביצוע עבירות בתחום.

(ב) על מפקח יחולו ההוראות החלות על מפקח שמונה לפי חוק רשות העתיקות, ויהיו נתונות לו הסמכויות הנתונות למפקח לפי החוק האמור, וכן הסמכויות המפורטות להלן לצורך חקירת עבירה לפי חוק זה:

- (1) סמכויות שוטר לעכב או לעצור ללא צו שופט, כאמור בסעיף 39 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 / סמכויות מעצר כפי שניתנות כיום (לקצין) לפי תחיקת הביטחון;

- (2) סמכויות כניסה וחיפוש כפי שניתנות כיום לקצין לפי תחיקת הביטחון;
(3) סמכות לבצע חיפוש על כל כלי הובלה ובכל נכס, אם היה למפקח יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה לפי חוק זה, ובכלל זה חיפוש באתרים;
(4) סמכות לבצע חיפוש באמצעות חדירה לחומר מחשב; על חדירה לחומר מחשב והפקת פלט תוך חדירה כאמור, יחולו הוראות סעיף 23 א לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

7. עונשין וסמכויות שיפוט

- (א) המבצע באזור, מעשה או מחדל שהיה מהווה עבירה לפי חוק העתיקות אם היה מבוצע בישראל, עובר עבירה לפי חוק זה, ודינו כדין מבצע העבירה לפי חוק העתיקות.
(ב) הסמכות לדון בעבירות לפי חוק זה תהיה בידי בתי המשפט בישראל.

8. צווים מינהליים וקנסות מינהליים

- (א) עשה אדם או תאגיד פעולה האסורה לפי חוק זה, שלא באישור המנהל או בהתאם לתנאיו, רשאי המנהל להורות לו לנקוט בכל פעולה לשם החזרת המצב לקדמותו; לא ביצע האדם או התאגיד את הוראת המנהל בתוך המועד שנקבע, רשאי המנהל לנקוט במקומו בכל האמצעים הדרושים לשם ביצוע ההוראה, ולגבות ממנו את ההוצאות שהוציא לכך, לאחר שמסר לו הודעה בכתב.
(ב) המנהלת תהיה מוסמכת להטיל קנסות מנהליים על עבירות לפי חוק זה בהתאם להוראות חוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985.

9. תקציב

- (א) המנהלת תגיש לשר האוצר תכנית תקציב שנתית, שתפרט את הצרכים הכספיים הדרושים למימון פעולתה, ובכלל זה הוצאות שוטפות, הוצאות על כוח אדם, רכישת ציוד, אכיפה ופיקוח; תכנית התקציב השנתית תכלול גם תקציב מיוחד עבור סיוע כוחות הביטחון ועבור פיקוח מיוחד לאתרים אסטרטגיים, ככל שיידרשו; התקציב המיוחד יגובש בתיאום עם משרד הביטחון.
(ב) התקציב השנתי לפעילות המנהלת ימומן מתקציב המדינה ומהכנסות המנהלת; חלקו של התקציב השנתי שימומן מתוך תקציב המדינה, ייקבע בחוק התקציב השנתי בתכנית נפרדת במסגרת תקציב משרד המורשת, ולא יפחת מ-30 מיליון שקלים חדשים בשנה; בסעיף זה – "סעיף תקציב", "חוק התקציב השנתי" כמשמעותם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

10. תחולה ושמירת דינים

- (א) במקרה של סתירה בין הדין החל באזור לבין הוראות חוק זה, יגברו ההוראות לפי חוק זה.
(ב) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מכל סמכות הנתונה לכוחות הביטחון לפי כל דין ולמפקד לפי תחיקת הביטחון.

11. הוראות מעבר

- (א) מי שביהן כקצין מטה ארכיאולוגיה במינהל האזרחי ערב תחילתו של חוק זה, יראוהו כמי שמונה למנהל המנהלת לפי חוק זה, לתקופת כהונה אחת שתחילתה ביום התחילה.

(ב) תקציב שנקבע בחוק התקציב לשנת הכספים [...] עבור יחידת הארכיאולוגיה במינהל האזרחי, לשם מימוש סמכויות הנתונות לפי חוק זה למנהלת, ושלא מומש עד יום התחילה יועבר למנהלת; לענין זה, "שנת הכספים השוטפת" – שנת הכספים שבה חל יום תחילתו של חוק זה.

(ג) הסכמים שנכרתו לפני תחילתו של חוק זה על ידי יחידת הארכיאולוגיה במינהל האזרחי, תהיה המנהלת אחראית להמשך ביצועם.

12. ביצוע ותקנות

השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא יתקין תקנות לביצועו.

נספח ב'

הצעת חוק רשות העתיקות (תיקון – סמכות רשות העתיקות ביהודה והשומרון), התשפ"ג–2023

- תיקון סעיף 1 1. בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט–1989 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, לפני ההגדרה "חוק העתיקות" יבוא:
- "אזור" – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז–1967.
- תיקון סעיף 5 2. בסעיף 5(א) לחוק העיקרי, אחרי המילה "בישראל" יבוא "ובאזור".
- תיקון חוק העתיקות 3. בחוק העתיקות, התשל"ח–1978, בסעיף 22, בכל מקום אחרי המילה "מישראל" יבוא "או מהאזור".

דברי הסבר

רשות העתיקות היא המופקדת על טיפול בכל ענייני העתיקות בישראל והיא המוסמכת לעשות כל פעולה הנחוצה לשם מילוי תפקידיה האמורים. לשם כך, הוסדרו סמכויותיה בחוק רשות העתיקות.

"לא ארץ נכריה לקחנו ולא ברכוש נכרים משלנו כי אם נחלת אבותינו אשר בידי אויבינו בעת מן העתים בלא משפט נכבשה ואנחנו כאשר הייתה לנו עת השיבונו את נחלת אבותינו". דברים אלו של שמעון החשמונאי מהדהדים את השייכות העמוקה והידועה לכל, של העם היהודי לארצו. למרות היותם של אזורי יהודה והשומרון, ערש האומה העברית ולמרות העובדה שמצויים בהם ממצאים ארכיאולוגיים בעלי חשיבות לאומית ובינלאומית, מתקופות שונות, חוק העתיקות בנוסחו הנוכחי אינו חל על אזורים אלו, והעתיקות באזור הופקדו בידי קמ"ט ארכיאולוגיה במינהל האזרחי, שתחת הממשל הצבאי.

אין עוררין על כך שאזורים אלו רוויי היסטוריה יהודית, וממילא לממצאים אלו אין כל זיקה היסטורית או אחרת לרשות הפלסטינית. לפיכך, לדיון על המעמד המדיני של אזורי יהודה והשומרון, אין רלוונטיות לאחריות של ישראל על הממצאים הארכיאולוגיים השייכים לעמה, ומכאן הצעת החוק הזו – שנועדה להחיל את סמכותה של רשות העתיקות גם על אזורים אלו.

בנוסף, המנהל האזרחי חסר את הידע והאמצעים על מנת לטפל כדרוש בהיקף של הממצאים הארכיאולוגיים באזורים אלו, ולראייה, מצבן של העתיקות ביהודה והשומרון כיום הוא בכי רע. אתרים שלמים נפגעים משוד עתיקות למטרות כלכליות או על רקע לאומני, זהו כמובן פשע תרבותי שאסור לישראל לעבור על כך לסדר היום.

העברת הטיפול בעתיקות ביהודה והשומרון, לאחריות ישירה של רשות העתיקות, תאפשר לה להפעיל את כל סמכויותיה גם באזור, ותביא לכך שהסמכות המקצועית והארגונית על עתיקות בשטחי יהודה והשומרון תופקד בידי גורם מקצועי בעל תקן מדעי בינלאומי באופן יעיל ואפקטיבי.

בהתאם, מוצע לקבוע שסמכויותיה של רשות העתיקות יחלשו גם על שטחי יהודה והשומרון, ושהוצאה של עתיקה מהשטחים אלה, כמוה כהוצאתם מישראל.

¹ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 20.
³ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.